

передбачається застосування процедури втрати громадянства та застосування депортації трьох так званих «королів контрабанди», які мали громадянство України – Вадима Альперіна (наявне громадянство Ізраїлю), Олександра Єрмічука (наявне громадянство Румунії) та Араїка Амірханяна (наявне громадянство Вірменії). Зазначене свідчить про те, що певні положення інституту позбавлення громадянства, в даному випадку, за вчинення злочинних дій, застосовуються вже сьогодні за наявності певного застереження – наявності громадянства іншої держави.

Для України питання громадянства має надзвичайне значення, і удосконалення цього інституту може відбуватись виключно на сильній доктринальній основі із використанням ефективних та апробованих практик держав світу, не порушуючи при цьому визнані міжнародні стандарти.

Список використаних джерел

1. Сподинський О. О. Біпатризм в контексті міграційної політики України та зарубіжних країн. *Правове регулювання економіки*. 2019. № 18. С. 53–64.

2. Калиновський Б., Тарасенко К., Камінська Н. Міжнародне право: мультимед. посіб. URL: https://arm.naiiu.kiev.ua/books/mg/lectures/lecture_7.html.

Катеринчук Катерина Володимирівна,
професор кафедри приватного та
публічного права навчально-наукового
інституту права та сучасних технологій
навчання Київського національного
університету технологій та дизайну,
доктор юридичних наук, доцент

«НЕОБ'ЄКТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ» ЯК ПІДСТАВА АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Закон України «Про освіту» (далі – Закон) п. 4 ст. 42. (Академічна доброчесність) визначає одним із порушенням академічної доброчесності – необ'єктивне оцінювання (свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза,

примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання [1].

Рекомендації з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (далі – Рекомендації) надають коментар «необ'єктивного оцінювання». В п. 2.8. визначено, що це:

А. Це порушення охоплює будь-які випадки свідомого завищення або заниження оцінок викладачами. Зокрема, це може бути: використання різних підходів і критеріїв при оцінюванні однотипних робіт різних здобувачів освіти; навмисне створення нерівних умов для різних здобувачів тощо.

Б. Надання та/або отримання будь-яких необґрунтованих переваг в освітній, дослідницькій чи трудовій діяльності здобувачам освіти та співробітникам закладу вищої освіти, у тому числі через родинні та інші неформальні зв'язки, застосування тиску на осіб, що приймають відповідні рішення.

В. До необ'єктивного оцінювання також може бути зараховано використання незрозумілої здобувачам освіти системи оцінювання; невчасне повідомлення здобувачів освіти про систему оцінювання результатів навчання; створення системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо [2].

Сам термін «оцінювання» сприймається як процес, за допомогою якого здійснюється порівняння початкового рівня знань з досягнутим, після вивчення відповідного матеріалу. Відповідно суб'єктом оцінювання виступає здобувач освіти, тому «необ'єктивне оцінювання» може застосовуватися виключно у даному випадку. Однак Рекомендації у підпункті «Б» зазначають, що це можуть бути і «співробітники закладу вищої освіти», які не визначені як учасники освітнього процесу у Законі України. Як бачимо Рекомендації значно розширюють можливе коло суб'єктів оцінювання, включаючи всіх співробітників закладу вищої освіти (це може бути ректор, викладачі, працівники відділів господарської роботи, охорони праці та інші), що є неприпустимим.

По-друге, недоречно застосовувати термін «необ'єктивне оцінювання» до таких категорії суб'єктів як співробітники закладу вищої освіти або науково-педагогічних (педагогічних) працівників. Це, насамперед, впливає з того, що відсутня: певна система оцінювання (наприклад, шкала оцінювання); «процесуальне забезпечення» – відповідна нормативна база, а

головне, те, що потрібно встановити, що саме має оцінюватися – досвід, знання, рейтинг, здобутки, популярність, кількість і якість публікацій та інше.

Отже, пропонуємо визначити в законодавстві України, що «необ'єктивне оцінювання» як підстава академічної відповідальності може здійснюватися виключно до здобувачів освіти.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. Ст. 380.

2. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти: Лист МОН України. від 23.10.2018 р. № 1/9-650.

Костюченко Олена Євгенівна,

*в.о. провідного наукового співробітника
відділу забезпечення інтеграції
академічної та університетської
правової науки та розвитку юридичної
освіти Київського регіонального центру
Національної академії правових наук
України, доктор юридичних наук,
професор*

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна відповідальність і академічна доброчесність для української правової науки є новими явищами. Поняття академічної доброчесності у законодавстві про освіту не дає про неї чіткого розуміння у правовій площині. Тому першочерговим завданням для аналізу академічної відповідальності є визначення поняття «академічна доброчесність». Ст. 42 Закону України «Про освіту» закріплює, що академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Працюючи над удосконаленням поняття академічної доброчесності, потрібно не лише прагнути надати цьому явищу правової форми, а й забезпечити її правове регулювання у такий спосіб, щоб зміст нормативних приписів дозволяв чітко